

Monumentnummer*: 516828

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82859/87

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Centrum

Kadastrale gemeente* Arnhem
Sectie* O
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6839

Omschrijving**

Inleiding

Het gebouw van de voormalige VAN RANZOW'S BANK is gesitueerd op de noordwestelijke hoek van de Koningstraat en de Broerenstraat in het centrum van Arnhem en vormt de noordelijke begrenzing van het plein tegenover de Eusebiuskerk. Het gebouw is in 1920 ontworpen door architect J.P. STOK Wzn (?-1942) en draagt de kenmerken van het zogenaamde traditionalisme, een bouwtrant die bouwvormen uit het verleden opnieuw interpreteerde. In dit geval toont het gebouw duidelijke invloeden van de Hollandse Neorenaissance. Architect J.P. Stok ontwierp in Rotterdam diverse bedrijfsgebouwen en een Remonstrantse kerk op de hoek Westersingel/Mathenesserlaan in samenwerking met H. Evers. De invloeden van de Hollandse Neorenaissance zoals aanwezig in de genoemde kerk tonen duidelijke overeenkomsten met de Van Ranzow's Bank in Arnhem.

Omschrijving

Dit geheel onderkelderde hoekpand op rechthoekig grondplan bestaat uit een tweelaags rand met hoge kap aan de straatzijden en een platgedekt eenlaags gedeelte aan de achterzijde.

De beide asymmetrisch ingedeelde straatgevels zijn opgetrokken van in kruisverband gemetselde rode imitatie-handvormbaksteen, afgewisseld met zandstenen blokken en zandstenen speklagen onder de vensters van de bel-étage. Aan de straatzijden is het gebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgedekt door een rondgaand hoog zadeldak tussen tuitgevels. De Oud-Hollandse kap, met spanten en dakbeschot zijn uitgevoerd in grenehout. De gevel in de Broerenstraat telt zes traveeën en is aan de linkerzijde over drie traveeën verhoogd. Het verhoogde geveldeel is afgedekt door een tegen het zadeldak aangeschoven hoger schilddak. De gevel in de Koningstraat telt acht traveeën. In beide gevels worden twee traveeën afgesloten door Vlaamse trapgevels: drie identieke kleine en een grote in het verhoogde geveldeel aan de Broerenstraat. De Vlaamse trapgevels zijn aan de bovenzijde afgesloten door geprofileerde zandstenen platen. Het dak is gedekt door leien in Maasdekking en wordt afgesloten door een loden nokvorst met door lood beklede pironnen en hoekkepers. Ter afwatering is een geprofileerde houten dakgoot op klossen aangebracht. Deze verspringt ter plaatse van de verhoogde gevel. Aan de achterzijde van het omlopende zadeldak is een smalle gemetselde schoorsteen aangebracht met enkele uitkragingen en afsluitende betonnen vonkenvanger. Alle vensters in de verdieping hebben aan de onderzijde een gemetselde lekdorpel.

De VOORGEVEL van beide straten rust op een doorlopende granieten plint, gedeeltelijk onderbroken door drie (oorspronkelijk vier) enkelruits keldervensters, voorzien van smeedijzeren raambeschermers en zandstenen omlijstingen. Hierboven bevinden zich drie doorlopende speklagen van zandsteen. In de eerste bouwlaag van de gevel aan de Koningstraat zijn zes houten kruiskozijsen aangebracht, die worden afgesloten door strekken met zandstenen geboorte- en sluitstenen. De kozijnen bevatten twee enkelruits ramen met daarboven twee gekoppelde vierruits bovenlichten. Op de verdieping bevinden zich zeven rechthoekige vensters met zesruits stolpramen. Tussen de vensters bevinden zich decoratieve stroken van verticaal gemetselde strekken, opgevuld met metselwerk in keperverband en afgesloten door twee bewerkte terracotta-blokjes. Deze decoratie keert ook terug in de gevel aan de Broerenstraat. De tweede- en zevende travee worden afgesloten door Vlaamse trapgevels met daarin een rondboogvenster. Boven dit venster bevindt zich een geprofileerd zandstenen blok met daarop een smalle driehoekige uitkraging. Deze gaat over in een overhoeks gemetselde pinakel als bekroning van de trapgevel. In het zevende travee van de gevel in de Koningstraat bevindt zich een rondboogvormig afgesloten ingangspartij. Deze oorspronkelijke hoofdingang bevat een houten kozijn op granieten neuten, met daarin een dubbele paneeldeur en een gewijzigd meerruits bovenlicht. De meest rechter travee heeft een afwijkende indeling van drie verdiepingen. Op de plaats van de huidige betaalautomaten bevond zich oorspronkelijk een rechthoekige ingang met aan weerszijden een smal venster. Thans zijn hiervan nog dichtgemetselde delen zichtbaar alsmede de gemetselde afsluitende strekken. In de tussenverdieping hierboven (ter hoogte van de bovenlichten van de bel-étage) bevinden zich drie rechthoekige vensters met vierruits ramen en rechte strekken. In de bovenste verdieping bevindt zich een groot rechthoekig venster met driedelig kozijn. Hierin zijn een negenruits middenraam met twee flankerende zesruits ramen aangebracht.

De afgeronde hoek bezit twee uitkragingen ter hoogte van de verdiepingsvloer, met daarboven drie geprofileerde zandstenen blokken.

De rechter drie traveeën van de gevel aan de Broerenstraat zijn identiek aan de eerste zes traveeën van de hierboven beschreven gevel aan de Koningstraat. Het linker gedeelte onder het verhoogde aangeschoven schilddak heeft in de eerste bouwlaag drie grote rondboogvensters met zandstenen sierblokken en zesdelige kozijnen waarin meerruits ramen. Ter hoogte van de verdiepingsvloer bevindt zich de oorspronkelijke naam van de bank in letters van terracotta, aan de uiteinden geflankeerd door de eerder genoemde sierstroken en daaronder twee vierkante terracotta blokjes. Op de verdieping bevinden zich in het midden van de verhoogde gevel drie rechthoekige vensters met zesruits ramen, die worden afgesloten door drie gekoppelde blinde rondbogen met zandstenen geboorte- en sluitstenen. Aan beide zijden worden deze vensters geflankeerd door drie gekoppelde rechthoekige vensters met vierruits ramen. Genoemde vensters worden ter hoogte van de onderdorpels en afsluitende strekken met elkaar verbonden door een halfsteens rollaag. In het midden bevindt zich een grote Vlaamse trapgevel met daarin een rond zoldervenster voorzien van zandstenen blokken.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Achter de tweelaags rand met steil dak bevindt zich een rechthoekig eenlaags gedeelte met plat dak waarop (vernieuwde) lichtkoepels. De achterzijde van de hoge randbebouwing heeft boven genoemd plat dak een reeks rechthoekige vensters (deels met zesruits draairamen).

De aan een binnenhof grenzende ACHTERGEVEL van het eenlaags gedeelte bezit links een gewijzigde gevelindeling. Het rechter gedeelte heeft een afwijkende indeling van twee bouwlagen met (ter plaatse van de toiletgroepen) enkele en gekoppelde rechthoekige vensters met vierruits ramen.

De oorspronkelijke INDELING van het pand is nog goeddeels herkenbaar. De kelder bezit in het midden een grote safe-deposit en aan de koningstraat-zijde een verwarmings- en kolenhok. De begane grond bezit aan de Koningstraat-zijde van links naar rechts een directiekamer, spreekkamer, bestuurskamer en vestibule. Hierachter strekt zich het kantoor uit (oorspronkelijk met balie, thans geheel open met een toegevoegde muur over de volledige breedte). Rechts achter bevinden zich twee trappenhuisen en de toiletgroepen voor mannen en vrouwen (laatste gemoderniseerd). De verdieping van de hoge rand bezit archiefruimten aan de Broerenstraat-zijde en een voormalige dienstwoning aan de zijde van de Koningstraat.

Het INTERIEUR is grotendeels gemoderniseerd.

Waardering

BANKGEBOUW uit 1920-1921.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld in exterieur van een bankgebouw uit 1920-1921 in de stijl van het traditionalisme met invloeden van de Hollandse neorenaissance. Het object is van belang voor het oeuvre van architect J.P. STOK Wzn (?-1942), mede vanwege de keuze van de bouwstijl die verwijst naar soliditeit en het pand als bankgebouw herkenbaar maakt. Het interieur is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming (Van Ranzow's Bank is in het verleden opgegaan in het huidige ABN-Amro), welke verbonden is met de economische ontwikkeling van de financiële markt en een daarbij passende verschijningsvorm.

- Van stedenbouwkundige waarde als markant gesitueerd hoekpand in de aaneengesloten gevelwanden van de Broerenstraat en Koningstraat. Het object vormt een essentieel onderdeel van de historisch gegroeide kleinschalige Arnhemse binnenstad, gesitueerd op de grens met het grootschalig opgezette wederopbouwgebied in de omgeving van de Eusebiuskerk.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Bankgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument